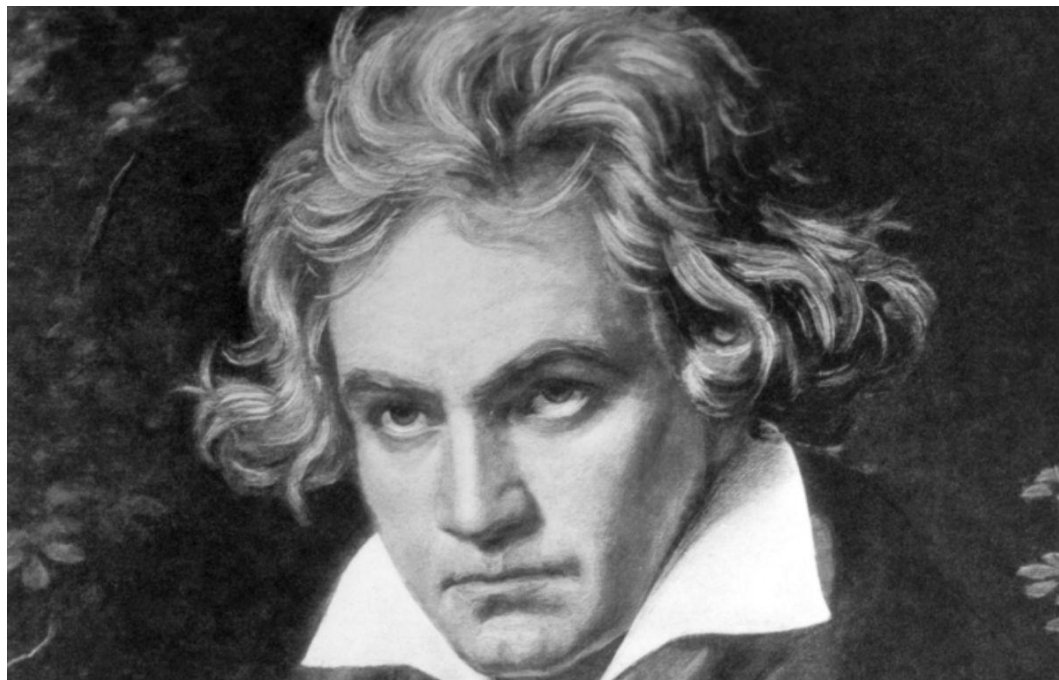

**MU
SIK**
I UPPLAND

Beethoven med Shelley

7 mars 2019

Uppsala Kammarorkester

Dirigent och solist: Howard Shelley

Program

Jonas Valfridsson
f. 1980

Louise Farrenc
1804-1875

Ludwig van Beethoven
1770-1827

The Only Thing That You Keep Changing
Is Your Name

Symfoni nr 3 i g-moll opus 36
Adagio - Allegro
Adagio cantabile
Scherzo: Vivace
Finale: Allegro

PAUS

Pianokonsert nr 5 i Ess-dur opus 73
"Kejsarkonserten"
Allegro
Adagio un poco moto
Rondo: Allegro, ma non troppo

Konserten beräknas pågå till kl 21.05

Uppsala Kammarorkester

Violin 1
Nils-Erik Sparf, *konsertermästare*
Klara Hellgren
Katarina Edvardsson
Jeffrey Lee
Dag Alin
Anders Lagerqvist
Anders Inge

Violin 2
Amus Kerstin Andersson
Gabriele Freese
Christina Gustavsson Hamberg
Marie-Louise Sjöberg
Elin Emtell Rubinsztejn
Catharina Ericsson

Viola
Ylvali Zilliacus
Matilda Brunström
Jörgen Sandlund
Thomas Ringqvist
Åsa Paulsson Stove

Violoncell
Per Nyström
Sara Wijk
Gunnar Jönsson
Kristin Alsos-Strand

Kontrabas
Barbro Lennstam
Sigrid Granit
Roger Bergman

Flöjt
Hanna Gustafsson
Kristina Ålåker

Oboe
Siobhan Parker
Jenny Hülphers

Klarinett
Lena Jonhäll
Jan-Erik Alm

Fagott
Sven Aarflot
Cecilia Frisendahl

Horn
Fredrik Dickfelt
Lennart Stevensson

Trumpet
Bengt Fagerström
Paul Häggglöf

Pukor
Christer Ferngren

Slagverk
Ulrik Nilsson

Howard Shelley, dirigent och piano

Howard Shelley har haft en enastående karriär som pianist sedan den uppmärksammade debuten i Wigmore Hall 1971. Han har spelat på alla kontinenter och till Australien har han inbjudits 30 år i rad. Bland många projekt Howard Shelley genomfört kan nämnas en unik serie för BBC i London med samtliga verk för solopiano av Rachmaninov, den 100-årsjubilerande Promskonserter, en TV-sändning av Vaughan-Williams Londonsymfoni, samt en dokumentär om Ravel.

Shelley, som själv har turnerat med ledande dirigenter har numera dirigerat de flesta orkestrarna i hemlandet England och orkestrar i Amerika, Asien, Australien och Europa.

Det är i dubbelrollen dirigent/solist han trivs bäst och gärna med mindre orkestrar, som här i Uppsala. Howard Shelley var Uppsala Kammarorkesters chefsdirigent mellan åren 2000-2003. Han har också samarbetat regelbundet med Västerås Sinfonietta och Svenska Kammarorkestern. Med London Mozart Players har han ett nära samarbete sedan många år och har turnerat med ensemblen runtom i världen och deras konserter och skivinspelningar har högeligen rosats av publik och kritiker.

Howard Shelley invaldes som hedersmedlem i Royal Music College 1994, tilldelad av HRH Prinsen av Wales och 2009 erhöll han utmärkelsen OBE (Order of British Empire) för sina insatser inom musikområdet.

Mer om Howard Shelleys tid som chefsdirigent för Uppsala Kammarorkester kan du läsa på jubileumssidan i detta program.

Valfridsson, Farrenc och Beethoven

Likt många andra tonsättare startade Jonas Valfridsson sin musikaliska karriär som rock- och jazzgitarrist. Han fann då att han hade svårt att inte ändra på musiken, att lägga till och dra ifrån. En egenskap som Jonas upptäckt hos flera av sina kolleger. Under gymnasietiden kom kontakten med konstmusiken, och yrkesplanerna började ta form. Det är kanske framför allt orkestermusiken han uppmärksamrats för hittills, med framgångar i prestigefyllda tävlingar som Toru Takemitsu Composition Award 2007 och vinst i Anne-Sophie Mutter Fund/Norrköpings Symfoniorkesters kompositionstävling 2014. Och så naturligtvis i den allra första upplagan av Uppsala Tonsättartävling, där det 2010 blev en delad förstaplats med Andrea Tarrodís Zephyros för *The Only Thing That You Keep Changing Is Your Name*. Då fick Jonas dessutom radiolyssnarnas pris för stycket. "Rätt låt vann" skrev Upsala Nya Tidning. I en intervju på komponera.se beskriver Jonas grundidén med verket - *att försöka blanda det enkla och naiva med det mångtydiga och intellektuella, och så "låta det flyta däremellan"*. Ett grepp han upplevt hos så skilda tonsättare som Maurice Ravel (Ma Mère l'Oye), Ottorino Respighi (Fontane di Roma) eller Wolfgang Rihm (Cuts and Dissolves). Jonas säger sig framförallt eftersträva skönhet i sin musik, något ofta flyktigt och ogripbart, och han vill skapa sin karaktäristiska klang genom en lyrisk behandling av mer moderna klangbilder. Henri Dutilleuxs musik har varit viktig för honom, och som en stor utommusikalisk inspiration nämner han den amerikansk-kenyanska bildkonstnären Wangechi Mutu. Angående de ibland rätt speciella verkstitlarna menar Jonas att han vill ge sina stycken aptitretande, originella eller mystiska titlar som gör att man blir sugen på att lyssna. *The Only Thing...* anknyter

till tanken att en människas passion eller kärlek förblir konstant livet igenom, medan föremålet för lidelsen kan växla.

Louise Farrenc växte upp i en konstnärlig parisisk miljö. Fadern var skulptören Jacques-Edme Dumont, brodern den minst lika berömda Auguste Dumont. Själv blev hon ett av Europas riktigt stora musikernamn, som pianovirtuos, tonsättare och pedagog. Föräldrarna ordnade pianostudier med berömda lärare som Ignaz Moscheles och Nepomuk Hummel. Eftersom Louise visade talang även för att skriva musik fick hon som femtonåring studera komposition hos Antonín Reicha. Han var Pariskonservatoriets kompositions lärare, men troligen studerade hon privat för honom och inte i konservatorieklassen. Där fick vid denna tid endast män skaffa sig kunskaper i ett så komplicerat ämne. Så sent som på 1890-talet, under exempelvis dubbla nobelpristagaren Marie Curies studieår vid Sorbonne, menade man med ordet studentska så gott som alltid en manlig studerandes flickvän, inte någon som pluggade själv.

Under 1830-talet blomstrade Louises solistkarriär. 1842 blev hon professor i piano vid konservatoriet, en position hon behöll i 30 år. Inledningsvis komponerade hon enbart solopianomusik, lovordad av kritiker som Robert Schumann. På 1840-talet skrevs mycket av hennes kammarmusik, med flera av hennes kanske mest betydande verk. Men det finns även konsertertytyrer, stycken för piano och orkester och vokalmusik. Och så naturligtvis de tre symfonierna som förblev otryckta men väckte stor respekt i Paris musikliv, bland beundrarna av hennes orkestreringskonst fanns Hector Berlioz. *Symfoni nr 3 i g-moll* skrevs 1847 och uruppfördes i april 1849

vid Société des Concerts du Conservatoire. Den gjorde tillräcklig succé för att spelas igen året därpå vid konservatoriet i Geneve, även då med framgång. Visst finns drag av Schubert, Mendelssohn eller Schumann, men symfonin är också tveklöst mycket personlig, briljant och uppfinningsrik.

Kvinnliga tonsättare har genom historien haft svårare att bli spelade än manliga, således har de också lättare blivit bortglömda. Det drabbade även Farrenc, först under de senaste decennierna har den saken börjat rättas till. I Sohlmans musiklexikon från 1970-talet finner man under Farrenc endast Louises make. I artikeln om förläggaren Aristide Farrenc (företaget uppbyggt med Louises råd, dåd och pengar...) nämns i förbifarten att han 1821 gifte sig med pianisten Louise Dumont, och att hon "också framträdde som tonsättare". Inget ont om Aristide, han tycks ha varit en mycket ivrig fanbärare för hustruns musik, men i alla fall - har vi sett det förut?

Det kan vara svårt att förstå att den så kallade *Kejsarkonserten*, med sin mästerliga ordning och lysande musikaliska arkitektur, föddes mitt i ett totalt kaos. Men det gjorde den. Tänk er en tonsättare som sedan tio år kämpat mot sin tilltagande dövhet, en ungarl som oftast inte lyckades behålla vare sig tjänstefolk eller sina inneboende under någon längre tid, en unik kreatör med knepiga finanser som sällan levererade riktigt allt det som olika välgörare hade betalat för, eller som ibland bara helt enkelt försvann ett tag. Därtill invånare i ett Wien under ockupation av Napoleons trupper, boende i ett hus som låg nära befästningsvallen och mitt i skottlinjen för bombardemangen under belägringen. Allt detta stämmer förstås in på **Ludwig van Beethoven** i onådens år 1809. Ändå lyckades han komponera, och när mecenaterna svek kom det trots allt

pengar från England för tidigare kompositioner. De patrullerande franska soldaterna mötte han med knuten näve och högljudda glåpord. Förläggarna fick ta emot skriftliga vittnesmål av Ludwig: "*Vilket stört, vildsint liv omkring mig - inget utom trummor, kanoner, militärer, all slags misär*".

Pianokonsert nr 5 i Ess-dur var Beethovens triumf över alla de hemiska distraktionerna. Denna hans sista fullbordade pianokonsert, påbörjad 1809, blev samtidigt den första som han inte själv uruppförde. Dövheten hade hunnit för långt. Konserten tillägnades i likhet med flera tidigare, betydande verk (fjärde pianokonserten, Missa Solemnis) ärkehertig Rudolph, nära vän, mecenat och före detta elev. Den framfördes troligen för första gången i slutet av november 1811, då i Leipzig med Friedrich Schneider som solist. I Wien hördes den först i februari 1812, vid en privat välgörenhetskonsert med Beethoven-eleven Carl Czerny vid flygeln. Ingen omedelbar succé där, publiken lär inte ha varit på humör för annat än något mera lätt underhållande. En kritiker klagade på konsertens "oändliga längd". Låt oss konstatera att framtiden hade längre verk i sitt sköte.

Men vem var nu egentligen "kejsaren"? Det har det funnits olika teorier om, tonsättaren och pianobyggaren J.B. Cramer i London har nämnts som upphovsman till namnet. I så fall kanske med syftet att framhålla verkets status som "en kejsare bland pianokonserten". Beteckningen tycks inte minst förhålla sig till den majestätiska, kraftfulla och utåtriktade första satsen. Två saker är säkra: Namnet kommer inte från tonsättaren. Och den avsedda kejsaren kan absolut inte vara Napoleon! Om det alls finns någon kejsare här, så är det väl ändå Beethoven själv.

Jubileumssång

Uppsala Kammarorkester firar sitt 50-årsjubileum hela säsongen 2018-2019. Vi återger minnen från olika tidpunkter under dessa 50 år. Denna gång en intervju med Howard Shelley som var orkesterns chefsdirigent mellan åren 2000 och 2003.

Konsert i Universitetsaulan med Howard Shelley 2003

Minns Uppsala med stor värme

Howard Shelley är en av Englands mest framstående musikpersonligheter och turnerar över hela världen, både som dirigent och pianosolist. Ett tecken på hans ställning är att han bjöds in som solist när de berömda Promenadkonserterna i Albert Hall i London - Proms - fyllde hundra år. Det var 1995. Fem år senare tillträdde han som chefsdirigent för Uppsala Kammarorkester.

- Då var det nya konserthuset fortfarande bara en dröm. Universitetsaulan som vi spelade i då var en utmaning med en minst sagt jobbig akustik, men det var också en tid när vi utvecklades musikaliskt. Dessutom fick vi under mina år som chefsdirigent i början av 2000-talet en ny mycket fin Steinwayflygel!

När vi når Howard Shelley har han just återvänt till London efter att ha tillbragt fyra dagar på Irland med inspelningar tillsammans med Ulsters symfoniorkester. Howard Shelley har ett späckat spelschema och framträder regelbundet med de stora symfoniorkestrarna i München, Melbourne,

Hong Kong och Seattle. Han har också ett långt och givande samarbete med London Mozarts Players, både som dirigent och solist.

Åren i Uppsala minns Howard Shelley med stor värme. Relationen med Uppsala Kammarorkester har dessutom inte upphört utan bara tagit en annan form. Med invigningen av Uppsala Konsert & Kongress 2007 har förutsättningarna blivit avsevärt bättre, menar han.

- Det nya på alla sätt enastående konserthuset har gett orkestern möjlighet att blomma ut i hela sin potential. I orkestern sitter ju många av Sveriges främsta musiker!

Som konsertpianist är Howard Shelley en publikfavorit och hyllas av den internationella kritikerkåren. Förutom att han framträder med många av de allra bästa orkestrarna och dirigenterna var han den allra första som i en och samma konsertserie framförde Rachmaninovs samtliga soloverk för piano,

vilket han gjorde vid fem konserter i anrika Wigmore Hall i London, samtliga konserter sändes av BBC.

Klassikerna är viktiga för Howard Shelley. Några kanske minns när han under en och samma kväll 2006 ledde Uppsala Kammarorkester och själv var solist i sex av Mozarts pianokonserter. När han nu återigen tar plats vid flygeln i Uppsala Konsert & Kongress tillsammans med Uppsala Kammarorkester är det med Beethovens femte pianokoncert, den så kallade Kejsarkonserten, som huvudnummer. Något han ser mycket fram emot.

- Ja, jag gjorde Beethovens fjärde piano-konsert vid mitt förra besök och det ska bli fantastiskt att få komma tillbaka till vackra Uppsala med sin ståtliga domkyrka, och inte minst den varma och entusiastiska publiken som har en särskild plats i mitt hjärta, säger Howard Shelley.

/Göran Persson

Fri symfoni!

Uppsala Kammarorkester bjuder på Antonín Dvořáks Symfoni. Som avslutning i firandet av Uppsala Kammarorkesters 50-års jubileum så bjuder den in till en timmes extra lyssning av Dvořáks Symfoni nr 6.

Om du känner någon som sällan eller aldrig upplevt en orkesterkonsert, passa på att bjuda in vänner, släktingar och grannar!

Onsdag 8 maj kl 18.00, fri entré

Välkommen till Uppsala Kammarorkester och med kommande chefsdirigent Rebecca Miller som guide.

Musik i Upplands kommande konserter

9 - 14 mars, Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Uppsala Kammarsolister och Kristian Möller, klarinett

Arrangeras i samarbete med länets kommuner och föreningar. Turnéplan: www.musikiuppland.se

21 mars kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Stråkfest Uppsala Kammarorkesters stråkar

Vi gör en tillbakablick för åren då orkestern var en stråkorkester. Bernt Lysell leder.

Edvard Grieg: Holbergssvit, Ingvar Lidholm: Musik för stråkar och Fantasia Sopra Laudi,

Elfrida Andrée: Andante, quasi una recitativo, Josef Suk: Serenad för stråkar.

24 mars kl 18.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Imagine Regionfinal

Bredaste livetävlingen för unga. Efter två deltävlingar har juryn utsett tolv akter till finalen.

Vinnaren i Uppland går vidare till Imagine Sweden Riksfestival!

30 mars kl 16.00 Konstakademien, Stockholm

31 mars kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Sal B

Uppsala Kammarsolister vs. Brantelid

En av Skandinavien främsta cellister - Andreas Brantelid!

Anton Arenskij: Stråkkvartett med två celli, Frank Martin: Pavane couleur de temps,

Johannes Brahms: Stråksextett nr 2

30 mars - 7 april, Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Trio X och Magnus Lindgren

Arrangeras i samarbete med länets kommuner och föreningar. Turnéplan: www.musikiuppland.se

7 april kl 16.00, Uppsala Konsert & Kongress, Sal B

Som på räls. Vart är vi på väg?

En musikalisk frågesport genom världen med Linnékvintetten

Bengt Fagerström, trumpet, Paul Häggglöf, trumpet, Lennart Stevensson, horn

Birgitta Lagerstedt, trombon, Alexander Skylvik, tuba.

11 april kl 19.00, Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Klassiskt och nyskrivet Uppsala Kammarorkester

Dirigent: Gérard Korsten. Solist: Ilya Gringolts, violin

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Foto: Shelley - Erich Richmond

Följ Uppsala Kammarorkesters jubileumsår på facebook!

www.facebook.com/uppsalakammarorkester

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.

www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND